

Investice do rozvoje vzdělávání

Inovace profesní přípravy budoucích učitelů chemie

CZ.1.07/2.2.00/15.0324

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Investice do rozvoje vzdělávání

Základy názvosloví anorganických sloučenin

Alena Klanicová

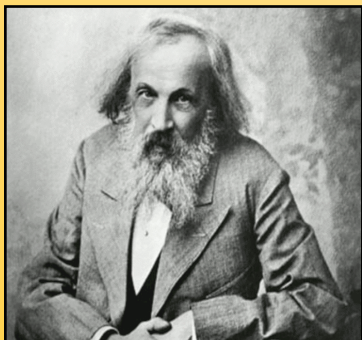
Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

PERIODICKÁ SOUSTAVA PRVKŮ

= uspořádání všech chemických prvků v podobě tabulky podle jejich rostoucího protonového čísla

1. **starý periodický zákon** (Mendělejev, 1869):

„Vlastnosti prvků jsou periodickou funkcí jejich atomových hmotností.“
(rozpor Te – I, Co – Ni)

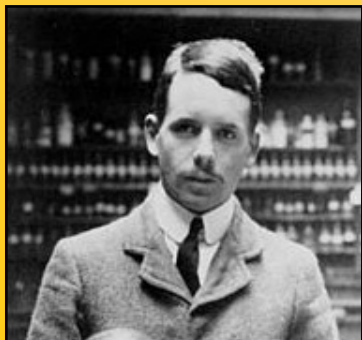
Dmitrij Ivanovič Mendělejev (1834–1907)

- ruský chemik
- sestavil první tabulku prvků
- předpověděl vlastnosti prvků do té doby neobjevených (např. Ga, Ge, Sc)

2. **nový periodický zákon** (Moseley, 1913):

„Vlastnosti prvků jsou periodickou funkcí jejich atomových čísel.“

poznámka: Atomové číslo se dnes nazývá protonové číslo, proton byl objeven Rutherfordem až v roce 1918.)

Henry Gwyn Jeffreys Moseley (1887–1915)

- britský fyzik
- experimenty s rentgenovým zářením

DLOUHÁ PERIODICKÁ TABULKA PRVKŮ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
I A	II A	III B	IV B	V B	VI B	VII B	VIII	VIII	VIII	I B	II B	III A	IV A	V A	VI A	VII A	0
Vodík 1 H 1,00794(7)																	Helium 2 He 4,002602(2)
Lithium 3 Li 6,941(2)	Beryllium 4 Be 9,012182(3)											Bor 5 B 10,811(7)	Uhlík 6 C 12,0107(8)	Dusík 7 N 14,00674(7)	Kyslík 8 O 15,9994(3)	Fluor 9 F 18,9984032(5)	Neon 10 Ne 20,1797(6)
Sodík 11 Na 22,989770(2)	Hořčík 12 Mg 24,3050(6)											Hliník 13 Al 26,981538(2)	Křemík 14 Si 28,0855(3)	Fosfor 15 P 30,973761(2)	Síra 16 S 32,066(6)	Chlor 17 Cl 35,4527(8)	Argon 18 Ar 39,948(1)
Draslík 19 K 39,0983(1)	Vápník 20 Ca 40,078(4)	Skandium 21 Sc 44,955910(8)	Titan 22 Ti 47,867(1)	Vanad 23 V 50,9415(1)	Chrom 24 Cr 51,9961(6)	Mangan 25 Mn 54,938049(9)	Železo 26 Fe 55,845(2)	Kobalt 27 Co 58,933200(9)	Nikl 28 Ni 58,6934(2)	Měď 29 Cu 63,546(3)	Zinek 30 Zn 65,39(2)	Gallium 31 Ga 69,723(1)	Germanium 32 Ge 72,61(2)	Arsen 33 As 74,92160(2)	Selen 34 Se 78,96(3)	Brom 35 Br 79,904(1)	Krypton 36 Kr 83,80(1)
Rubidium 37 Rb 85,4678(3)	Stroncium 38 Sr 87,62(1)	Yttrium 39 Y 88,90586(2)	Zirkonium 40 Zr 91,224(2)	Niob 41 Nb 92,90638(2)	Molybden 42 Mo 95,94(1)	Technecium 43 Tc (98,9063)	Ruthenium 44 Ru 101,07(2)	Rhodium 45 Rh 102,90550(2)	Palladium 46 Pd 106,42(1)	Stříbro 47 Ag 107,8682(2)	Kadmium 48 Cd 112,411(8)	Indium 49 In 114,818(3)	Cin 50 Sn 118,710(7)	Antimon 51 Sb 121,760(1)	Tellur 52 Te 127,60(3)	Jod 53 I 126,90447(3)	Xenon 54 Xe 131,29(2)
Cesium 55 Cs 132,90545(2)	Baryum 56 Ba 137,327(7)	57-70 Lantha- noidy	Hafnium 72 Hf 178,49(2)	Tantal 73 Ta 180,9479(1)	Wolfram 74 W 183,84(1)	Rhenium 75 Re 186,207(1)	Osmium 76 Os 190,23(3)	Iridium 77 Ir 192,217(3)	Platina 78 Pt 195,078(2)	Zlato 79 Au 196,96656(2)	Rtut 80 Hg 200,59(2)	Thallium 81 Tl 204,3833(2)	Olovo 82 Pb 207,2(1)	Bismut 83 Bi 208,98038(2)	Polonium 84 Po (209,9824)	Astat 85 At (209,9871)	Radon 86 Rn (222,0176)
Francium 87 Fr (223,0197)	Radium 88 Ra (226,0254)	89-102 Akti- noidy	Rutherfordium 104 Rf (261,110)	Dubnium 105 Db (262,1144)	Seaborgium 106 Sg (263,1186)	Bohrium 107 Bh (264,12)	Hassium 108 Hs (265,1306)	Melitnerium 109 Mt (268)	Ununnilium 110 Uun (269)	Unununium 111 Uuu (272)	Ununbium 112 Uub (277)						

- nekovy
- alkalické kovy
- alkalické zemní kovy
- vzácné plyny
- halogeny
- metalloidy
- přechodné kovy
- jiné kovy
- vzácné zemní prvky

■ název prvku
■ protonové číslo
■ značka prvku
■ relativní atomová hmotnost

Lanthanoidy:	Lanthan 57 La 138,9055(2)	Cer 58 Ce 140,116(1)	Praseodym 59 Pr 140,90765(2)	Neodym 60 Nd 144,24(3)	Promethium 61 Pm (144,9127)	Samarium 62 Sm 150,36(3)	Europium 63 Eu 151,964(1)	Gadolium 64 Gd 157,25(3)	Terbium 65 Tb 158,92534(2)	Dysprosiem 66 Dy 162,50(3)	Holmium 67 Ho 164,93032(2)	Erbium 68 Er 167,26(3)	Thulium 69 Tm 168,93421(2)	Ytterbium 70 Yb 173,04(3)	Lutecium 71 Lu 174,967(1)
Aktinoidy:	Aktinium 89 Ac (227,0277)	Thorium 90 Th 232,0381(1)	Protaktinium 91 Pa 231,03688(2)	Uran 92 U 238,02891(1)	Neptunium 93 Np (237,0482)	Plutonium 94 Pu (244,0642)	Americium 95 Am (243,0614)	Curium 96 Cm (247,0703)	Berkelium 97 Bk (247,0703)	Kalifornium 98 Cf (251,0796)	Einsteinium 99 Es (252,0830)	Fermium 100 Fm (257,0851)	Mendelevium 101 Md (258,0984)	Nobelium 102 No (259,1011)	Lawrencium 103 Lr (262,110)

DLOUHÁ PERIODICKÁ TABULKA PRVKŮ

- obsahuje: **periody** (řádky): 1. – 7. perioda

skupiny (sloupce): I. A – VIII. A a I. B – VIII. B (1. – 18. skupina)

- dělení prvků: s, p, d, f
 nepřechodné, přechodné, vnitřně
 přechodné
 pevné, plynné, kapalně
 kovy, nekovy, polokovy
 přírodní, umělé

Legend:

- nekovy
- alkalické kovy
- alkalické zemní kovy
- vzácné plyny
- halogeny
- metaloidy
- přechodné kovy
- jiné kovy
- vzácné zemní prvky

- informace v tabulce: název prvku, protonové číslo (Z), relativní atomová hmotnost (A_r), běžná oxidační čísla, elektronegativita, teplota tání, teplota varu, elektronová konfigurace, hustota, kovalentní poloměr

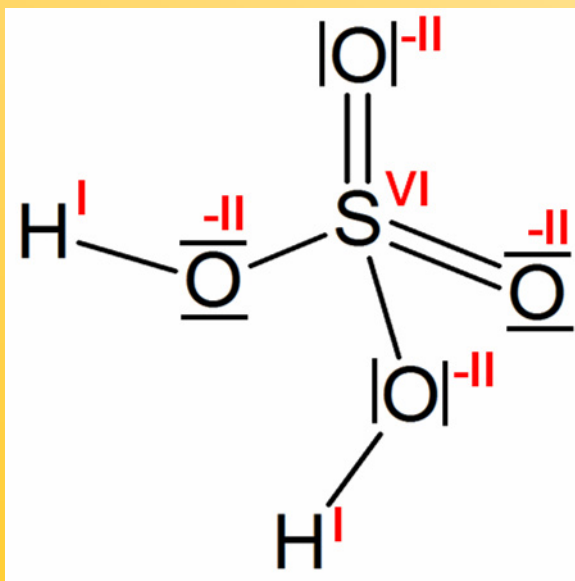
- závislosti v tabulce: v periodě roste Z, A_r (vyjímky! Co X Ni, Te X I)
 ve skupině roste Z, A_r , hustota, klesá elektronegativita

- některé skupiny prvků mají speciální název: halogeny, chalkogeny, pentely, alkalické kovy, alkalické zeminy, lanthanoidy, aktinoidy ...

ZÁKLADY NÁZVOSLOVÍ ANORGANICKÝCH SLOUČENIN

- řídí se pravidly danými **IUPAC** (International Union of Pure and Applied Chemistry = Mezinárodní unie pro čistou a užitou chemii, zabývá se chemickou nomenklaturou (názvy chemických prvků, anorganických, organických sloučenin a polymerů) a chemickou terminologií (názvy chemických metod, pojmů a jevů)

Oxidační číslo prvku = elektrický náboj, který by byl přítomen na atomu prvku, kdybychom elektrony v každé vazbě vycházející z tohoto atomu prvku přidělili prvku elektronegativnějšimu

- poznámka: náboj Ni^{2+} , O^{2-} x oxidační číslo Ni^{II} , $\text{O}^{-\text{II}}$

ZÁKLADY NÁZVOSLOVÍ ANORGANICKÝCH SLOUČENIN

Základní pravidla názvosloví:

1. Oxidační číslo prvku v nesloučeném stavu je nulové (He^0 , N_2^0 , P_4^0)
2. Oxidační číslo vodíku ve sloučeninách s nekovy je **I**; H^{I} (H_2O , HCl , NH_3)
3. Oxidační číslo vodíku ve sloučeninách s kovy je **-I**; $\text{H}^{-\text{I}}$ (NaH , CaH_2)
4. Oxidační číslo kyslíku je ve většině sloučenin **-II**; $\text{O}^{-\text{II}}$ (K_2O , NaOH , H_2SO_4)

Součet oxidačních čísel v molekule je roven nule.

- např. H_2SO_4 :	2 atomy vodíku H^{I}	$2 \times 1 = 2$
	1 atom síry S^{VI}	$1 \times 6 = 6$
	4 atomy kyslíku $\text{O}^{-\text{II}}$	$4 \times (-2) = -8$

$$\text{celkem: } 2 + 6 + (-8) = 0$$

Součet oxidačních čísel v iontu je roven náboji iontu.

- např. $(\text{SO}_4)^{2-}$:	1 atom síry S^{VI}	$1 \times 6 = 6$
	4 atomy kyslíku $\text{O}^{-\text{II}}$	$4 \times (-2) = -8$

$$\text{celkem: } 6 + (-8) = -2$$

ČÍSLOVKOVÉ PŘEDPONY

- slouží k vyjádření stechiometrických poměrů ve sloučenině

1. Jednoduché předpony

Číslice	Název
$1/2$	hemi
1	mono
2	di
3	tri
4	tetra
5	penta

2. Násobné předpony

Číslice	Název
1 jedenkrát	-
2 dvakrát	bis
3 třikrát	tris
4 čtyřikrát	tetrakis
5 pětkrát	pentakis
6 šestkrát	hexakis

$\text{CaSO}_4 \cdot 1/2\text{H}_2\text{O}$ – **hemi**hydrát síranu vápenatého

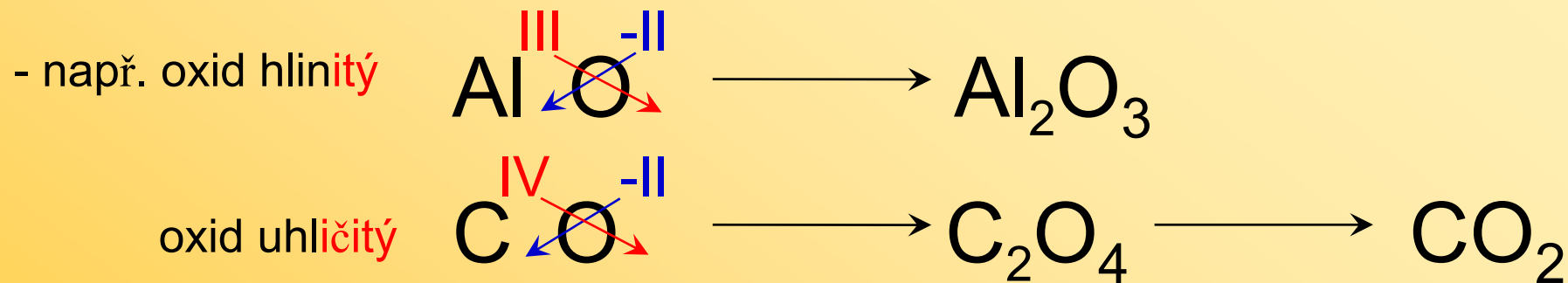
H_3BO_3 – kyselina **tri**hydrogenboritá

$\text{Al}(\text{H}_2\text{PO}_4)_3$ – **tris**(dihydrogenfosforečnan) hlinitý

OXIDY

- binární sloučeniny kyslíku
- název = oxid + kation s koncovkou příslušného oxidačního stavu

Oxidační číslo	Obecný vzorec	Koncovka	Příklad
I	$\text{M}^{\text{I}}_2\text{O}$	-ný	K_2O – oxid draselný
II	$\text{M}^{\text{II}}\text{O}$	-natý	CaO – oxid vápenatý
III	$\text{M}^{\text{III}}_2\text{O}_3$	-itý	Cr_2O_3 – oxid chromitý
IV	$\text{M}^{\text{IV}}\text{O}_2$	-ičitý	SO_2 – oxid siřičitý
V	$\text{M}^{\text{V}}_2\text{O}_5$	-ičný -ečný	As_2O_5 – oxid arseničný P_2O_5 – oxid fosforečný
VI	$\text{M}^{\text{VI}}\text{O}_3$	-ový	SO_3 – oxid sírový
VII	$\text{M}^{\text{VII}}_2\text{O}_7$	-istý	Mn_2O_7 – oxid manganistý
VIII	$\text{M}^{\text{VIII}}\text{O}_4$	-ičelý	OsO_4 – oxid osmičelý

DALŠÍ BINÁRNÍ SLOUČENINY KYSLÍKU

peroxydy	anion O_2^{2-}	Na_2O_2 – peroxid sodný BaO_2 – peroxid barnatý
hyperoxydy (superoxydy)	anion O_2^-	KO_2 – hyperoxid draselný (superoxid draselný)
ozonidy	anion O_3^-	CsO_3 – ozonid cesný

HYDROXYDY

- obsahují anion OH^- ($O^{II}H^I$)⁻
- název = hydroxid + kation s koncovkou příslušného oxidačního stavu
- např. $Na^I OH$ – hydroxid sodný
 $Ba^{II}(OH)_2$ – hydroxid barnatý
 $Al^{III}(OH)_3$ – hydroxid hlinitý
 $Pb^{IV}(OH)_4$ – hydroxid olovičitý

BINÁRNÍ SLOUČENINY KYSLÍKU - PROCVIČOVÁNÍ

Napište názvy sloučenin:

BaO oxid barnatý

XeO₄ oxid xenoničelý

I₂O₅ oxid jodičný

Ga₂O₃ oxid gallitý

GeO₂ oxid germaničitý

SeO₂ oxid seleničitý

Na₂O oxid sodný

TeO₃ oxid tellurový

Tc₂O₇ oxid technecistý

K₂O oxid draselný

K₂O₂ peroxid draselný

KO₂ superoxid draselný

KO₃ ozonid draselný

BINÁRNÍ SLOUČENINY KYSLÍKU - PROCVIČOVÁNÍ

Napište vzorce sloučenin:

oxid stříbrný Ag_2O

oxid kobaltitý Co_2O_3

oxid nikelnatý NiO

oxid titaničitý TiO_2

oxid chlorečný Cl_2O_5

oxid olovičitý PbO_2

oxid chromový CrO_3

superoxid cesný CsO_2

oxid selenový SeO_3

oxid rhenistý Re_2O_7

oxid dusnatý NO

peroxid lithný Li_2O_2

peroxid barnatý BaO_2

BINÁRNÍ SLOUČENINY VODÍKU

1) s prvky I. A a II. A skupiny - název **hydrid**

NaH   **hydrid** sodný

LiH   **hydrid** lithný

CaH₂   **hydrid** vápenatý

2) s prvky III. – VI. A skupiny – koncovka **–an**

BH₃   bor**an**

AlH₃   al**an**

CH₄   meth**an**

SiH₄   sil**an**

NH₃   az**an** (častěji amoniak)

PH₃   fosf**an** (fosfin)

AsH₃   ars**an**

H₂S   sulf**an** (dříve sirovodík)

3) s prvky VII. A skupiny – **tradiční názvy**

HF   fluorovodík

HCl   chlorovodík

HBr   bromovodík

HI   jodovodík

KYSELINY

1. Bezokyslíkaté kyseliny:

- název tvořen přidáním koncovky **–ová** k názvu příslušné sloučeniny vodíku
- např. HF – fluorovodík, kyselina fluorovodíková

HCl kyselina chlorovodíková

HBr kyselina bromovodíková

HI kyselina jodovodíková

H₂S kyselina sirovodíková (také sulfanová)

HCN kyselina kyanovodíková

KYSELINY

2. Kyslíkaté kyseliny (oxokyseliny):

- název odvozen od centrálního atomu prvku, koncovka vyjadřuje jeho oxidační číslo

Ox. č.	Odvození vzorce	Koncovka	Příklad
I	$M_2O + H_2O \rightarrow H_2M_2O_2 \dots 2 HM^I O$	-ná	HClO k. chlorná
II	$MO + H_2O \rightarrow H_2M^{II} O_2$	-natá	*
III	$M_2O_3 + H_2O \rightarrow H_2M_2O_4 \dots 2 HM^{III} O_2$	-itá	HClO ₂ k. chloritá
IV	$MO_2 + H_2O \rightarrow H_2M^{IV} O_3$	-ičitá	H ₂ SO ₃ k. siřičitá
V	$M_2O_5 + H_2O \rightarrow H_2M_2O_6 \dots 2 HM^V O_3$	-ičná -ečná	HNO ₃ k. dusičná HClO ₃ k. chlorečná
VI	$MO_3 + H_2O \rightarrow H_2M^{VI} O_4$	-ová	H ₂ SO ₄ k. sírová
VII	$M_2O_7 + H_2O \rightarrow H_2M_2O_8 \dots 2 HM^{VII} O_4$	-istá	HClO ₄ k. chloristá
VIII	$MO_4 + H_2O \rightarrow H_2M^{VIII} O_5$	-ičelá	H ₂ OsO ₅ k. osmičelá

* pro tento oxidační stav není známa volná kyselina

KYSELINY

- některé prvky tvoří ve stejném oxidačním čísle více kyselin
- počet atomů vodíku se vyjádří číslovkovou předponou

- např. $\text{HP}^{\text{V}}\text{O}_3$ – kyselina fosforečná (monohydrogenfosforečná)
 $\text{HPO}_3 + \text{H}_2\text{O} \dots\dots \text{H}_3\text{P}^{\text{V}}\text{O}_4$ – kyselina trihydrogenfosforečná

$\text{HB}^{\text{III}}\text{O}_2$ – kyselina boritá
 $\text{HBO}_2 + \text{H}_2\text{O} \dots\dots \text{H}_3\text{B}^{\text{III}}\text{O}_3$ – kyselina trihydrogenboritá

$\text{H}_2\text{Si}^{\text{IV}}\text{O}_3$ – kyselina dihydrogenkřemičitá
 $\text{H}_2\text{SiO}_3 + \text{H}_2\text{O} \dots\dots \text{H}_4\text{Si}^{\text{IV}}\text{O}_4$ – kyselina tetrahydrogenkřemičitá

$\text{HI}^{\text{VII}}\text{O}_4$ – kyselina jodistá
 $\text{HIO}_4 + \text{H}_2\text{O} \dots\dots \text{H}_3\text{I}^{\text{VII}}\text{O}_5$ – kyselina trihydrogenjodistá
 $\text{HIO}_4 + 2\text{H}_2\text{O} \dots\dots \text{H}_5\text{I}^{\text{VII}}\text{O}_6$ – kyselina pentahydrogenjodistá

KYSELINY - PROCVIČOVÁNÍ

Napište názvy sloučenin:

HNO_2	kyselina dusitá
HAsO_3	kyselina arseničná
H_2CO_3	kyselina uhličitá
HBrO	kyselina bromná
HCl	kyselina chlorovodíková
H_2SO_4	kyselina sírová
HMnO_4	kyselina manganistá
HIO_4	kyselina jodistá
H_2SO_3	kyselina siřičitá
H_2TeO_4	kyselina tellurová
H_2S	kyselina sulfanová (sirovodíková)

KYSELINY- PROCVIČOVÁNÍ

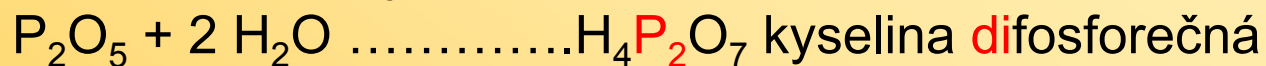
Napište vzorce sloučenin:

kyselina křemičitá	H_2SiO_3
kyselina fosforečná	HPO_3
kyselina selenová	H_2SeO_4
kyselina vanadičná	HVO_3
kyselina chloritá	HClO_2
kyselina bromovodíková	HBr
kyselina chlorečná	HClO_3
kyselina chromová	H_2CrO_4
kyselina kyanovodíková	HCN
kyselina rhenistá	HReO_4
kyselina boritá	HBO_2

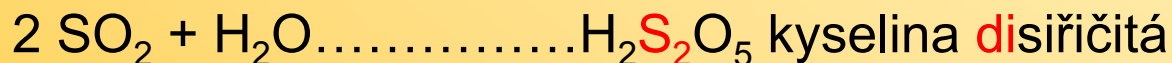
DERIVÁTY KYSELIN

DIKYSELINY

- liché oxidační číslo - k jedné molekule oxidu přičteme 2 molekuly H₂O

- sudé oxidační číslo - ke dvěma molekulám oxidu přičteme 1 molekulu H₂O

PEROXOKYSELINY

THIOKYSELINY

- jeden (popřípadě více) kyslíkový atom (kyslíkových atomů) je zaměněno za síru (S^{-II})

SOLI

- všechny nebo některé vodíky v kyselině jsou nahrazeny jiným kationtem
- například: H_2SO_4 - kyselina sírová (dvojsytná kyselina)
  - náhrada 1 vodíku: NaHSO_4 - **hydrogensíran** sodný
  - náhrada obou vodíků: Na_2SO_4 - síran sodný

Oxidační číslo	Koncovka kationtu	Koncovka aniontu
I	-ný	-nan
II	-natý	-natan
III	-itý	-itan
IV	-ičitý	-ičitan
V	-ičný -ečný	-ičnan -ečnan
VI	-ový	-an
VII	-istý	-istan
VIII	-ičelý	-ičelan
záporný		-id

- například:

$\text{Cu}^{\text{II}}\text{Br}^{\text{I}}_2$ - bromid měď**natý**

$\text{Hg}^{\text{II}}\text{S}^{\text{II}}$ - sulfid rtuť**natý**

$\text{K}^{\text{II}}\text{Mn}^{\text{VII}}\text{O}_4$ - mangan**istan** drasel**ný**

$\text{Na}^{\text{I}}(\text{HC}^{\text{IV}}\text{O}_3)_2$ - **hydrogenuhlíčitan** sod**ný**

SOLI - PROCVIČOVÁNÍ

Napište názvy sloučenin:

dusičnan stříbrný

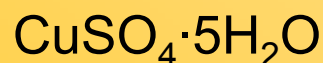
uhličitan hořečnatý

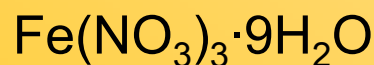
chlorid manganatý

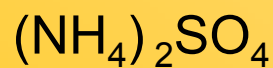
arseničnan draselný

pentahydrát síranu měďnatého

nonahydrát dusičnanu železitého

síran amonný

disíran barnatý

bromičnan chromitý

hydrogenuhličitan vápenatý

dihydrogenfosforečnan cesný

kyanid draselný

SOLI - PROCVIČOVÁNÍ

Napište vzorce sloučenin:

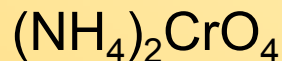
chlorid rtuťnatý

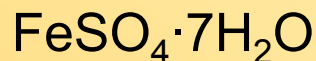
dusitan sodný

chroman amonný

heptahydrát síranu železnatého

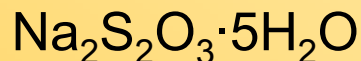
síran chromitý

sulfid kademnatý

pentahydrát thiosíranu sodného

uhličitan zinečnatý

peroxosíran draselný

chloristan měďnatý

dihydrogenfosforečnan hlinitý

manganan draselný

